

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Степаненко Н.В.,

*доктор філософії в галузі права, доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Університету економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: nataliasv@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6216-2206>*

Махно М.І.,

*здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Університету економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: MakhnoMI@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1955-1680>*

FEATURES OF LEGAL PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY ON THE INTERNET

Stepanenko N.V.,

*PhD in Law, associate Professor
of the Department of Theory and History of the State and Law of
«KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: nataliasv@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6216-2206>*

Makhno M.I.,

*Graduate of the Master`s degree of
«KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: MakhnoMI@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1955-1680>*

Анотація. Стаття присвячена аналізу питання захисту інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Адже у сучасну епоху, відому як «інформаційне суспільство», ми спостерігаємо стрімкий розвиток інтелектуальної творчості людини. Водночас перед суспільством постають глобальні проблеми, вирішення яких вимагає знаходження балансу між задоволенням потреб соціуму та захистом індивідуальних прав. У наше життя вже міцно увійшли такі терміни, як комп'ютер, програмне забезпечення та Інтернет. Традиційні бібліотеки й архіви поступаються місцем електронним бібліотекам, які з'являються повсюдно. Електронні банки даних, що містять величезну кількість творів літератури, науки та мистецтва, можуть бути збережені на жорсткому диску комп'ютера або на веб-сайті. Зазвичай їх обслуговує одна особа. Інтернет є глобальним явищем не лише в географічному, а й у соціально-правовому контексті. Він впливає на різні аспекти життя сучасної людини, включаючи цивільно-правові відносини. Питання захисту авторського права в Інтернеті є актуальним у багатьох країнах світу, проте в Україні йому приділяється недостатньо уваги. Тому важливо знайти ефективні рішення цієї проблеми.

Проблема захисту авторських прав найбільш яскраво проявляється в останнє десятиліття в сфері Інтернету. Це зумовлено, насамперед, легкістю та швидкістю розміщення інформації в глобальній мережі, відсутністю обов'язкової авторизації для таких дій, а також відкритістю та доступністю електронних ресурсів для фактично необмеженого кола осіб. Однак ці переваги інформаційних технологій мають і зворотний бік: інформація та об'єкти інтелектуальної власності потрапляють в Інтернет без згоди авторів і навіть без їх відомості. Це порушує не лише права авторів на отримання винагороди за їх інтелектуальну працю, а й їх особисті немайнові права, зокрема право вимагати визнання свого авторства шляхом належного зазначення імені на творі та

його примірниках, а також за будь-якого публічного використання твору.

Отже, слід проаналізувати існуючі підходи до захисту прав інтелектуальної власності, які були порушені в Інтернеті, узагальнити їх та об'єднати на основі системного підходу з метою впровадження ефективного правового механізму в українське законодавство.

Ключові слова: веб-сайт, авторські та суміжні права, інтелектуальна власність, відповідальність власника сайту, відповідальність провайдер.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 12.

Abstract. The article is devoted to the analysis of the issue of intellectual property protection on the Internet. After all, in the modern era, known as the «information society,» we observe the rapid development of human intellectual creativity. At the same time, society faces global problems, the solution of which requires finding a balance between meeting the needs of society and protecting individual rights. Such terms as computer, software, and Internet have already firmly entered our lives. Traditional libraries and archives are giving way to electronic libraries that are appearing everywhere. Electronic data banks containing a huge number of works of literature, science, and art can be stored on a computer hard drive or on a website. Usually, they are maintained by one person. The Internet is a global phenomenon not only in a geographical but also in a socio-legal context. It affects various aspects of the life of a modern person, including civil legal relations. The issue of copyright protection on the Internet is relevant in many countries of the world, but in Ukraine, it is not given enough attention. Therefore, it is important to find effective solutions to this problem.

The problem of copyright protection has been most clearly manifested in the last decade in the Internet sphere. This is due, first of all, to the ease and speed of posting information on the global network, the absence of mandatory authorization for such actions, as well as the openness and accessibility of electronic resources for a virtually unlimited range of persons. However, these advantages of information technologies also have a downside: information and intellectual property objects enter the Internet without the consent of the authors and even without their knowledge. This violates not only the rights of authors to receive remuneration for their intellectual work but also their personal non-property rights, in particular the right to demand recognition of their authorship by properly indicating their name on the work and its copies, as well as for any public use of the work.

Therefore, it is necessary to analyze existing approaches to the protection of intellectual property rights that have been violated on the Internet, summarize them and combine them on the basis of a systemic approach in order to introduce an effective legal mechanism into Ukrainian legislation.

Keywords: website; copyright and related rights; intellectual property, responsibility of the site owner; responsibility of the provider.

Formulas: 0, fig.:0, tabl.: 0, bibl.: 12.

Постановка проблеми. Таким чином, з огляду на явну привабливість, Інтернет перетворився на віртуальний ринок тиражування та продажу продукції, що супроводжується порушенням виключних прав авторів та інших правовласників. Ті інтернет-платформи, на яких фактично відбувається порушення прав інтелектуальної власності, – це сайти, які стали самостійними об'єктами творчої та інтелектуальної діяльності. Незважаючи на те, що термін «офіційний веб-сайт» широко використовується в регуляторних актах, на сьогоднішній день на законодавчому рівні відсутня чітка та однозначна визначення терміну «Інтернет-сайт». Технічна підтримка України «Адміністрування адміністративних сайтів та процедур» згідно з наказом Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України та Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 р. № 327/225 «Про Затвердження Порядку державного інформаційного наповнення «Єдиного порталу роботи веб-сайту установи» (далі – «Порядок»)

визначає веб-сайти та портали як сукупність технічних та інформаційних елементів відповідно до п. 1.3 «Заходи», веб-сайт має унікальну адресу в мережі Інтернет і містить відомості, що належать певному веб-сайту, програмно-технічні комплекси, які забезпечують доступ юридичних і фізичних осіб до цих ресурсів та інші інформаційні послуги, що надаються через мережу Інтернет. Веб-портал, у свою чергу, є веб-сайтом, організованим як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів і сервісів, що забезпечує максимальний доступ до інформації та послуг [1]. Досягнення формальної та змістовної єдності веб-сайту забезпечується трьома основними складовими: (1) програмними та апаратними засобами, які включають серверні програмні рішення та програмне забезпечення самого сайту; (2) адресою в мережі Інтернет або доменним ім'ям; (3) інформаційним наповненням, що охоплює текстову, графічну та аудіовізуальну інформацію. Кожна з цих складових може розглядатися як окремих об'єкт інтелектуальної власності, права на які можуть

належати різним особам. Водночас, сам веб-сайт слід вважати складним об'єктом, що є поєднанням різних об'єктів інтелектуальної власності, кожен з яких може мати окрему правову охорону [2, с. 18].

Таким чином, порушення прав інтелектуальної власності можуть стосуватися різних об'єктів і суб'єктів, зокрема на конкретному веб-сайті. І. М. Рассолов, розглядаючи сайт як базу даних, що складається з набору гіпертекстових документів, вважає, що копіювання матеріалів з сайту є порушенням майнових прав автора сайту, оскільки це включає відтворення бази даних, її розповсюдження, модифікацію та інші форми використання. У випадку, коли частина сайту є самостійним твором, захищеним авторським правом, і використання копії цієї частини відбувається, вчені визначають, що це порушує як права автора сайту, так і права автора статті [3, с. 152]. Т. Кудрицька та Ю. Чижова справедливо підкреслюють, що особливість правового захисту прав полягає в тому, що об'єкти інтелектуальної власності здебільшого використовуються в інтернеті як контент веб-сайтів і як елементи доменних імен. Зокрема, у доменних іменах часто зустрічаються торгові марки та фірмові найменування, а географічні позначення використовуються рідше. Натомість у контенті веб-сайтів може бути представлено практично все [4], зокрема літературні та художні твори, аудіовізуальні та музичні твори, фотографії, бази даних і комп'ютерні програми. Отже, найчастіше виникають питання, пов'язані з порушенням авторських прав на інформаційне наповнення сайтів, зокрема на тексти, зображення, фото-, аудіо- та відеоматеріали.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика соціальна потреба у захисті прав на різні об'єкти спонукала вчених-правників до дослідження цієї теми. Серед них варто виділити роботи Д. М. Бойка, Д. В. Грибанова, М. В. Гури, Р. В. Дроб'язка, В. І. Жукова, В. О. Жарова, Р. А. Калюжного та інших. Вони підняли багато актуальних питань, починаючи від природи прав на веб-сайти та правопорушень у мережі Інтернет, до об'єктів інтелектуальної власності та основних способів їх захисту.

Не вирішені раніше частини загальної

проблеми. Проте підходи та засоби, які можуть стати основними елементами правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, порушених в Інтернеті, що буде застосовуватися в Україні, залишаються недостатньо систематизованими.

Метою статті слід вважати аналіз існуючих підходів до захисту прав інтелектуальної власності, які були порушені в мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні до основних механізмів захисту прав інтелектуальної власності в Інтернеті відносяться: судовий захист, адміністративний захист, а також самозахист прав. Проте практика захисту прав інтелектуальної власності, порушених в Інтернеті, в судових органах виявила ряд проблем, таких як відсутність адекватного законодавчого регулювання відносин, що виникають у зв'язку із використанням електронних та цифрових комунікацій на національному рівні; можливість доступу до мережі з будь-якої точки; складнощі у визначенні порушника, який дійсно вчинив правопорушення, та доведення його вини; а також неможливість надання належних і допустимих доказів, що викликано електронною формою листування та укладення угод. Варто зазначити, що українське законодавство не містить специфічних положень щодо регулювання та захисту авторських прав в Інтернеті. Це створює підстави для застосування норм статті 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права», які визначають дії, що вважаються порушенням авторських і суміжних прав [5]. В Україні немає ні законодавчих положень, які б підтверджували ознаки порушення прав у «віртуальних мережах», ні запровадження нових механізмів захисту інтелектуальної власності, адаптованих до конкретних обставин відносин у цій сфері. М. В. Гура вважає за необхідне посилити правовий захист прав авторів Інтернет-сайтів на національному рівні, особливо у частині визначення правової системи Інтернет-сайтів у Цивільному кодексі України та Законі України «Про авторське право і суміжні права», а також розроблення типових договорів на створення та розміщення Інтернет-сайтів. Він також наголосив на необхідності вдосконалення норм, що регулюють деталі пра-

вового захисту прав авторів Інтернет-сайтів, а також необхідність грошової компенсації та моральної шкоди за порушення [6]. Цікаво, що практично не виникає питання про те, яка поведінка в Інтернеті порушує права інтелектуальної власності.

Сучасна правова та культурна ситуація в суспільстві та активний рух проти плагіату призвели до чіткого розуміння того, що розміщення об'єктів авторського права на веб-сайті без згоди автора або без вказівки імені автора є порушенням авторських прав. Крім того, існує пов'язане питання, на яке немає чіткого вирішення в різних країнах і немає чіткої відповіді в Україні: хто несе відповідальність за порушення прав третіх осіб в Інтернеті та хто зобов'язаний відновити ці права в положенні телекомунікаційних послуг, (включаючи Інтернет-послуги), учасниками є переважно споживачі телекомунікаційних послуг, оператори телекомунікацій та власники веб-сайтів (реєстратори доменних імен). Порушення авторських прав в Інтернеті несуть ті, хто поширює незаконний контент (споживач телекомунікаційних послуг), або власник веб-сайту, який фактично контролює та визначає зміст політики веб-сайту. Веб-сайт: чи відкритий він лише для перегляду інформації користувачами, чи надає можливість брати активну участь у її формуванні. Згідно з практикою, власник сайту вважається основною особою, відповідальною за все, що стосується його змісту, включаючи товари, послуги та роботи, а також інформацію, розміщену на цьому віртуальному ресурсі. Розумним поясненням цього явища є те, що безпосередніх порушників важко ідентифікувати, оскільки до веб-сайту може безперешкодно отримати доступ практично будь-хто з різних куточків світу. У зв'язку з цим постає питання про відповідальність власників веб-сайтів за наявність на веб-сайті матеріалів, які порушують права інтелектуальної власності інших осіб. Цей підхід наразі підтримується судовою практикою, згідно з якою споживачі телекомунікаційних послуг або (частіше) власники веб-сайтів, які поширюють незаконний вміст, несуть відповідальність за порушення авторських прав в Інтернеті. Пункт 12 постанови № 1 (27.02.) Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в

справах про захист особистої гідності, честі та комерційної репутації фізичних та юридичних осіб». у 2009 році зазначав, що якщо автор поширеної інформації невідомий, а інформація анонімна, а доступ до сайту вільний, відповідачем стане власник сайту, на якому опубліковано інформаційний матеріал, оскільки сайт створено для його поширення неправдива інформація Технічні можливості та умови [7].

Хоча ця правова позиція стосується практики розгляду справ, пов'язаних із захистом репутації, гідності та ділової репутації, поняття також активно використовується у справах про порушення авторських прав в Інтернеті. У цьому випадку виникає презумпція вини, оскільки власник сайту створив умови для публікації інформації, встановив вимоги до завантаження та безпосередньо контролював процес. Деякі автори рекомендують закріпити цю презумпцію на законодавчому рівні [8].

Перш ніж визнавати когось винним у порушенні авторських прав, необхідно знати, які дії в цій ситуації вжив власник Інтернет-сайту. Наприклад, якщо об'єкт авторського або суміжних прав розміщено на веб-сайті без зазначення імені автора або без дозволу автора, а власник веб-сайту не має можливості редагувати вміст, він може нести відповідальність за порушення. У таких випадках, на нашу думку, власник сайту несе відповідальність, оскільки фактично надав дозвіл певній особі на заповнення контенту і не забезпечив належного контролю за цими діями, що призвело до порушення прав інтелектуальної власності. Інша ситуація виникає, коли власник сайту створює технічні можливості для розміщення інформації на своєму ресурсі, доступному для необмеженого кола осіб. У такому випадку важко встановити та довести винуватість конкретної особи.

Отже, якщо власника сайту визнають відповідальним за порушення авторських прав в Інтернеті, відповідальність може бути перекладена з невизначеної особи на ту, яку легше ідентифікувати. Власник сайту може навіть не підозрювати про наявність на його ресурсі матеріалів, які не відповідають вимогам законодавства про інтелектуальну власність. Це ускладнює доведення недба-

лості та обізнаності з боку власника веб-сайту у випадках порушення прав інтелектуальної власності, включаючи авторське право та суміжні права. Ці відносини схожі на відносини між рекламодавцями та розповсюджувачами реклами, які можуть бути визнані винними в порушенні встановленого порядку відповідно до статті 27 Закону України «Про рекламу» від 03.07.1996 р. № 270/96. Розповсюдження та доставка реклами. При цьому відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Використання інтелектуальної власності в Інтернет-відносинах має свої особливості. Якщо об'єкт інтелектуальної власності розміщено в мережі Інтернет з порушенням прав його власника, відповідальність за таке розміщення несе виробник. Власник сайту відповідає за зміст контенту лише з моменту, коли він стає обізнаним про порушення прав інтелектуальної власності третіх осіб, включаючи авторські та суміжні права.

Для ефективного захисту прав інтелектуальної власності, порушених в Інтернеті, необхідно впровадити так званий другий рівень у правовий механізм, про який буде йтися далі. Визначення винних дій власника веб-сайту дозволяє сформулювати основну вимогу до нього: видалити інформацію, що порушує права правовласника виключних прав. Лише у випадку, якщо він усвідомлює таке порушення на своєму сайті і не вживає жодних заходів для його усунення, можна піднімати питання про вимогу відшкодування шкоди, завданої цим порушенням. Другий рівень правового механізму захисту прав інтелектуальної власності в Інтернеті стосується відповідальності провайдера. Варто зазначити, що в міжнародній практиці існують два основні підходи до відповідальності цих суб'єктів: горизонтальний та альтернативний. Згідно з «горизонтальним підходом», ISP-провайдери несуть відповідальність лише в тому випадку, якщо вони мають технічну можливість запобігти передачі матеріалів, що порушують виключні права інтелектуальної власності третіх осіб, знають про наявність такого матеріалу та усвідомлюють, що є порушниками прав, або мали можливість це зрозуміти.

Наприкінці минулого року Державне відомство інтелектуальної власності Украї-

ни (далі – ДКСУ) завершило роботу над законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав в Інтернеті» (далі – Законопроект) та виніс його на громадське обговорення. Основна ідея проекту полягає в тому, щоб надати постачальникам послуг (телеком-провайдерам або операторам) право блокувати веб-сайти на основі заяв від людей, які вважають, що їх авторські та/або суміжні права були порушені. Якщо протягом 2 робочих днів з дати отримання копії заяви про порушення авторських прав та супровідних документів власник сайту не вживатиме заходів щодо припинення або не надасть письмової відповіді, планується реалізація цієї пропозиції та (або) відповідні права служби обслуговування. Цей крок викликав численні коментарі серед учасників українського інтернет-простору. Інтернет Асоціація України вказала на значні недоліки у формулюванні термінів, таких як «сервісна служба», «власник сайту» та «об'єкт блокування». Вона також висловила незгоду з введенням адміністративної відповідальності за порушення авторських та суміжних прав в Інтернеті, а також з позасудовим способом вирішення спорів, вважаючи, що це не відповідає чинному законодавству України і є упередженим підходом [11].

Інститут Медіа Права зазначає, що часто особа, яка управляє сайтом, є підприємцем (наприклад, отримує дохід від реклами, розміщеної на своєму ресурсі в Інтернеті). Тому блокування сайту власника на основі необґрунтованої заяви порушує його право на ведення підприємницької діяльності, що закріплено в статті 42 Конституції України. Єдиною підставою для блокування веб-сайту повинно бути належно обґрунтоване рішення суду, при цьому тягар доведення правопорушення має нести заявник – особа, яка вважає, що її авторські та/або суміжні права були порушені [12].

Висновки. Отже, ідея посилення контролю та впливу на функціонування веб-ресурсів, а також відповідальності за діяльність в Інтернеті викликала активний опір у вітчизняній медіаспільноті. Безумовно, запропонований у проекті Закону правовий механізм захисту порушених в Інтернеті авторських та суміжних прав потребує до-

опрацювання, зокрема з урахуванням зауважень щодо технічних аспектів блокування сайтів. Однак вважаємо, що не можна сподіватися на ефективний захист цих прав лише за допомогою традиційних правових інструментів, які були розроблені для класичних відносин між юридично визначеними суб'єктами, що підлягають ідентифікації. «Віртуальність» відносин в Інтернеті вимагає створення нових правових механізмів для охорони та захисту прав інтелектуальної

власності.

Таким чином, для покращення дотримання виключних прав інтелектуальної власності в Інтернеті слід розробити багаторівневий правовий механізм, який забезпечить їх захист і дотримання. Це потребує адекватної реакції законодавства на сучасні виклики, виходячи за межі традиційного підходу до визначення осіб, які несуть відповідальність, а також до змісту і порядку настання негативних наслідків.

Література:

1. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади [Текст] : наказ Держ. ком. зв'язку та інформатизації України, Держ. ком. інформац. політики, телебачення та радіомовлення № 327/225 від 25.11.2002 р. Офіц. вісн. України. 2003. № 2. Ст. 49.
2. Романюк І.М. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на інтелектуальну власність в Україні: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2018. 238 с.
3. Черняк Г. М. Об'єкти авторського права в сфері функціонування мережі інтернет. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. Київ. 2013. № 2. С. 91-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2013_2_16. (дата звернення: 11.09.2024).
4. United States Code. Accesses mode: URL: <http://uscode.house.gov/> (дата звернення: 11.09.2024).
5. Про авторське право і суміжні права [Текст] : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.
6. Гура В. С. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту. автореф. дис. ... канд. юрид. наук .Київ. 2006. 20 с.
7. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи [Текст]: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 27.02.2009 р. № 1. Вісн. Верхов. Суду України. 2009. № 3.
8. Marek Świerczyński. Naruszenie prawa własności intelektualnej w prawie prywatnym międzynarodowym. Wolters Kluwer Polska, 2013. P 317, s. 49
9. Денисова Р. О. Реалізація авторських прав в Інтернеті. Проблеми законності : акад. зб. наук. Пр. Харків. 2010. 106-113 с.
10. Яворська О. Охорона авторських і суміжних прав у разі їх порушення з використанням мережі Інтернет. Право України. Київ. 2018. С. 81-90
11. Лист № 191 від 30.12.2013 р. Держпідприємництва України щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет». URL: <http://www.inau.org.ua/20.1573.0.0.1.0.phtml>. – Переверено 13.08.2014. (дата звернення: 11.09.2024).
12. Позиція Інституту Медіа-Права щодо законопроекту про захист авторських прав в Інтернеті. URL: <http://www.medialaw.kiev.ua/news/organization/2454>.

References:

1. Pro zatverdzhennia Poriadku informatsiinoho napovnennia ta tekhnichnoho zabezpechennia Yedynoho veb-portalu orhaniv vykonavchoi vlady ta Poriadku funktsionuvannia veb-saitiv orhaniv vykonavchoi vlady [Tekst] : nakaz Derzh. kom. zviazku ta informatyzatsii Ukrainy, Derzh. kom. informats. polityky, telebachennia ta radiomovlennia № 327/225 vid 25.11.2002 r. Ofits. visn. Ukrainy. 2003. № 2. St. 49.
2. Romaniuk I.M. Kryminalno-pravova kharakterystyka zlochyniv, shcho posiahaiut na intelektualnu vlasnist v Ukraini: dys. ...kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Lviv, 2018. 238 s.
3. Cherniak H. M. Obiekty avtorskoho prava v sferi funktsionuvannia merezhi internet. Visnyk Natsionalnogo tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo. Kyiv. 2013. № 2. S. 91-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2013_2_16. (Accessed September 11, 2024).
4. United States Code. Accesses mode: URL: <http://uscode.house.gov/>. (Accessed September 11, 2024).
5. Pro avtorske pravo i sumizhni prava [Tekst] : Zakon Ukrainy vid 23.12.1993 r. № 3792-XII .Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy. 1994. № 13. St. 64.
6. Hura V. S. Tsyvilno-pravova okhorona Internet-saitu. avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk . Kyiv. 2006. 20 s.
7. Pro sudovu praktyku u spravakh pro zakhyst hidnosti ta chesti fizychnoi osoby, a takozh dilovoi reputatsii fizychnoi ta yurydychnoi osoby [Tekst] : Postanova Plenumu Verkhov. Sudu Ukrainy vid 27.02.2009 r. № 1. Visn. Verkhov. Sudu Ukrainy. 2009. № 3.
8. Marek Świerczyński. Naruszenie prawa własności intelektualnej w prawie prywatnym międzynarodowym. Wolters Kluwer Polska, 2013. R 317, s. 49
9. Denysova R. O. Realizatsiia avtorskykh prav v Interneti. Problemy zakonnosti : akad. zb. nauk. Pr.Kharkiv.

2010. 106-113 s.

10. Yavorska O. Okhorona avtorskykh i sumizhnykh prav u razi yikh porushennia z vykorystanniam merezhi Internet. Pravo Ukrainy. Kyiv. 2018. 81-90 s.

11. Lyst № 191 vid 30.12.2013 r. Derzhpidpriemnytstva Ukrainy shchodo proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv shchodo zakhystu avtorskoho prava i sumizhnykh prav u merezhi Internet». URL: <http://www.inau.org.ua/20.1573.0.0.1.0.phtml>.

12.pozytsiia Instytutu Media-Prava shchodo zakonoproektu pro zakhyst avtorskykh prav v Interneti. URL: <http://www.medialaw.kiev.ua/news/organization/2454>. (Accessed September 11, 2024).

Стаття надійшла до друку 16 вересня 2024 року